

**NAČELA, UMEŠČENOST IN IZRAZOSLOVJE VKLJUČEVANJA
RANLIVIH SKUPIN LJUDI IN POSAMEZNIKOV V VADBO JUDA
IN V ŠPORTNA TEKMOVANJA**

MAREC 2023

ODBOR ZA VKLJUČEVANJE VSEH V JUDO JZS

Vsebina

1. Uvod.....	2
2. Opredelitev ranljivih skupin na katere se nanaša dokument.....	3
3. Opredelitev načel na katerih temelji vključevanje ranljivih skupin v vadbo juda v JZS	4
3.1 Normalizacija	4
3.2 Destigmatizacija.....	4
3.3 Nediskriminacija	4
4. Opredelitev statusa ranljivih skupin v JZS in terminologija, ki jo uporabljamo.....	5
5. Opredelitev vrst vadbe.....	7
6. Umeščenost inkluzivnega juda v JZS.....	8
7. Notranji licenčni sistem za inkluzivni judo v JZS	8
8. Postopek vključevanja ranljivega človeka v judo klub JZS.....	9
9. Napredovanje inkluzivnih judoistov po pasovih.....	9
10. Specializirane športne organizacije in sodelovanje z njimi	9
11. Sojenje in tekmovanja.....	10

Odbor za vključevanje vseh v judo (Odbor) v sodelovanju s Komisijo za inkluzivni judo (Komisija) izdaja dokument, ki opredeljuje

NAČELA, UMEŠČENOST IN IZRAZOSLOVJE
VKLJUČEVANJA RANLJIVIH SKUPIN LJUDI IN POSAMEZNIKOV
V VADBO JUDA IN V ŠPORTNA TEKMOVANJA

Dokument se uporablja smiselno in povezano z veljavnim kodeksom in pravilniki, ki podrobno urejajo področje inkluzivnega juda.

1. Uvod

V JZS razvijamo projekt inkluzivnega športa od leta 1994. Projekt je športna, socialna in v svojih učinkih tudi zdravstvena inovacija v slovenskem prostoru. Projekt temelji na sodobnih splošno uveljavljenih načelih socialne stroke, ki je primarna stroka, ki se ukvarja z ranljivimi skupinami in dosega celovite pričakovane učinke v programih vadbe juda, ki se odvijajo normalizirano, v večinskih judo klubih JZS.

Projekt s konceptom mreženja in promocije v judo klubih JZS ter v lokalnih skupnostih raste naravno (v smeri od spodaj navzgor) zaradi sodelovanja lokalnih skupnosti, strokovnih institucij/strok, politike, invalidskih društev, prostovoljcev, staršev, podpornikov ipd. Uporablja obstoječe vire, ki jih je država že vložila ali jih vlaga v področje skrbi za ranljive in v šport na logičen, racionalen in učinkovit način.

Z inkluzivnim judom se v JZS v sedmih klubih ukvarja trenutno okoli 150 judoistov najrazličnejših oviranosti in starostnih skupin. Zaradi potrebe po terminološko usklajeni

notranji komunikaciji, vodenja, spremljanja in vrednotenja projekta v JZS verjamemo, da je pričujoči dokument nujno potreben.

2. Opredelitev ranljivih skupin na katere se nanaša dokument

Kljub temu, da izvorna doktrina juda vsakega vadečega judoista/športnika v svojem temeljnem sporočilu obravnava kot ranljivo človeško bitje, ki naj se skozi vseživljenjsko vadbo juda preseže v svoji osebni realizaciji, se ta dokument nanaša predvsem na:

- socialno ogrožene otroke in odrasle;
- otroke in mlade z vedenjskimi in čustvenimi težavami;
- slepe in slabovidne osebe;
- gluhe in naglušne osebe;
- ljudi z gibalnimi oviranostmi;
- ljudi z intelektualnimi oviranostmi;
- dolgotrajno bolne ljudi;
- ljudi s kombiniranimi oviranostmi;
- ljudi s težavami v duševnem zdravju;
- v vadbo juda vključene starostnike

in tudi na:

- v vadbo vključene otroke brez oviranosti;
- vrhunske tekmovalce po zaključeni tekmovalni karieri;
- veterane juda.

3. Opredelitev načel na katerih temelji vključevanje ranljivih skupin v vadbo juda v JZS

3.1 Normalizacija

Pri principu normalizacije je pomembno ustvariti ustrezne pogoje za to, da ranljiva oseba občuti spoštovanje in dostojanstvo, ki gre vsakemu človeškemu bitju. Tako je treba v vsem, kar zadeva človeka, kolikor je le mogoče upoštevati njegovo izbiro, želje in težnje. Mnogi ljudje imamo težave z uveljavljanjem. Še zlasti težko je človeku, ki je oviran ali zaradi česar koli prikrajšan. Toda navsezadnje mora vsak človek funkcionirati kot razpoznaven individuum in svojo identiteto sebi in drugim definirati z okoliščinami in pogoji svoje eksistence.

3.2 Destigmatizacija

Stigmatizacija je izraz, ki označuje poseben odziv okolja na drugačnost/različnost. V nekaterih okoljih je lahko drugačnost nezaželena oz. stigmatizirana, okolje pa stigmatizirane osebe dojema kot manjvredne. Ti so lahko tarča posmeha, zaničevanja, opravljanja, psihičnega in fizičnega nasilja. Posledica stigmatizacije se vedno izraža v socialni distanci do stigmatiziranih oseb in skupin.

3.3 Nediskriminacija

Diskriminacija pomeni neenako obravnavanje posameznika v primerjavi z nekom drugim zaradi narodnosti, rase, etničnega porekla, spola, zdravstvenega stanja, fizične ali intelektualne oviranosti, jezika, verskega prepričanja, starosti, spolne usmerjenosti, izobrazbe, gmotnega stanja, družbenega položaja ali katerekoli druge osebne okoliščine. Diskriminacija je ravnanje, ki ogroža, omejuje ali onemogoča prizadevanje, uresničevanje ali uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Vključevanje ranljivih skupin v judo klub je etični nesmisel, če te v njem niso sprejete ali če jim športna aktivnost njihov izhodiščni

osebni primanjkljaj zaradi oviranosti ne zmanjšuje na športnem, socialnem, zdravstvenem in duhovnem področju.

4. Opredelitev statusa ranljivih skupin v JZS in terminologija, ki jo uporabljamo

Vse v vadbo juda vključene ranljive osebe so **polnopravni člani** slovenskih judo klubov z vsemi dolžnostmi in obveznostmi, ki iz članstva izhajajo. Razmerja se urejujejo z njimi ali z njihovimi zastopniki.

- ✓ V splošnem razumevanju so del vadečega nabora športnikov v JZS in jih v tem kontekstu ne poimenujemo drugače kot ostale: **Judoist/športnik v JZS.**
- ✓ Kadar govorimo o judo klubu, ki vključuje ranljive skupine v vadbo juda uporabljamo: **Inkluzivni (ali vključujoč) judo klub JZS.**
- ✓ Kadar govorimo o sekciji/skupini judo kluba, kjer vadijo judo ljudje iz ranljivih skupin uporabljamo: **Inkluzivna sekcija/skupina judo kluba.**
- ✓ Kadar želimo v komunikaciji posebej definirati, da je vadeča oseba (ranljiva oseba) za katero v JZS še posebej skrbno in pozorno skrbimo uporabljamo: **Inkluzivni judoist/inkluzivni športnik v JZS.**
- ✓ Kadar se udeležujejo tekmovanj doma ali v tujini uporabljamo termine kot na primer: **Slovenski judoisti/športniki, ki tekmujejo na inkluzivnem državnem prvenstvu JZS** ali Slovenski judoisti/športniki, ki tekmujejo na državnem turnirju Specialne Olimpijade (SO) ali v tekmovalnem sistemu SO ali na svetovnih igrah SO ali Slovenski judoisti/športniki, ki tekmujejo v sistemu Paralimpijade ali na Paralimpijskih igrah ali Slovenski judoisti/športniki, ki tekmujejo v sistemu IBSA (International Blind Sports Federation) ali VIRTUS (International Sports Federation for athletes with intellectual impairment) In podobno.

V JZS se izogibamo izrazom kot je na primer para šport, para judo, para športnik, para učenec, šport invalidov, invalidski šport, specialci, šport amputirancev, adaptirani šport ipd.

Ranljiv človek je zaradi svojih oviranosti v življenju v prikrajšan na mnogih področjih svojega življenja. Vključevanje teh ljudi v inkluzivni šport in sprejetost v skupnosti jim izhodiščni osebni primanjkljaj nadomesti na športnem, socialnem, zdravstvenem in duhovnem področju. Njihov napor za osebno samo-realizacijo v skupnosti **ni nič drugačen ali je še kompleksnejši** od napore vrhunškega športnika. Mislimo, da slabšalni termini po nepotrebem označujejo ranljivega človeka oziroma njegovi športni aktivnosti dajejo **pridih manjvrednosti**.

Terminologija na področju skrbi za ranljive je v stalnem spreminjanju. Predvsem socialna, pedagoška in tudi športna stroka nenehno iščejo izrazoslovje, ki je primernejše od ustaljenih medicinskih strokovnih izrazov in temelji na načelih, ki jih navajamo v dokumentu. Neustrezni termini so ostalina zgodovine razvoja strok, ki se ukvarjajo z obravnavo človeka in še vedno živijo svoje življenje v zakonodaji, ter v pogovornem jeziku. Tudi zato, ker na njihovo uporabo pristajajo ranljivi ljudje, njihovi zastopniki, zastopniške organizacije ranljivih skupin, specializirane športne organizacije, nekatere stroke in država.

Termin VKLJUČEVANJE uporabljamo kadar:

- govorimo o procesu vključevanja ranljivega človeka ali ranljive skupine/skupin v vadbo juda v judo klubu;
- govorimo o ponovnem vključevanju judoistov, ki so iz judo kluba ali JZS odšli;
- kadar govorimo o vrhunskih tekmovalcih po zaključeni tekmovalni karieri in jim v judo klubu ali v JZS zaupamo nove vloge in naloge;
- kadar govorimo o veteranih juda, ki jih ponovno vključujemo v vadbo juda, v organe upravljanja v klubih in JZS, jih povabimo na obletnice, slovesnosti, dogodke in podobno;
- kadar govorimo o vključevanju kateregakoli tekmovalno manj uspešnega vadečega v zanj in za judo skupnost pomembne vloge.

Termin INKLUZIJA, ki vsebuje konotacijo prisotne vključevalne kulture v športni organizaciji ali učinka medgeneracijske povezanosti/kohezije, uporabljamo kadar:

- govorimo o v vadbo že vključeni ranljivi osebi ali skupini (npr. inkluzivni judoist, inkluzivna skupina, inkluzivna sekcija v judu klubu, inkluzivni judo, inkluzivni judo klub);
- govorimo o procesu, ki izboljšuje vključevalno kulturo v judu klubu in JZS (npr. inkluzivni proces);
- govorimo v splošnem o športu za ranljive skupine, ki se odvija v javnem prostoru večinskega športnega kluba (npr. inkluzivni šport/vključen šport);
- govorimo o učinku inkluzivnega procesa v organizaciji, ki ugodno vpliva na medgeneracijsko povezanost.

5. Opredelitev vrst vadbe

Izbor spodaj navedene vrste vadbe izhaja vedno iz individualizirane obravnave vadečega. Trener juda načrtuje in išče najboljšo zaporedje in kombinacijo vrst vadbe za maksimalno korist vadečega. Vedno v perspektivi njegove širše socialne in zdravstvene dobrobiti ter varnosti.

Trenerjeva pozornost je vedno usmerjena v upoštevanje judoistove zmožnosti ter v razvoj vseh ohranjenih potencialov vadečega.

- 1) Rekreativna vadba juda z vnaprej pričakovanimi pozitivnimi učinki pri čemer gre za socialno aktivacijo, ustvarjanje občutka pripadnosti skupini, ustvarjanje novih socialnih mrež ter pozitivne učinke za zdravje vadečega.
- 2) Vadba juda z vnaprej pričakovanimi ciljnim učinki za nekatere ranljive skupine kot je na primer spekter avtističnih motenj, izzivi z duševnim zdravjem in podobno.

- 3) Vadba juda za tekmovalni šport z možnostjo udeležbe in osebne realizacije na tekmovanjih, organiziranih v okviru JZS ali tekmovanjih organiziranih v Sloveniji in v tujini v okviru specializiranih športnih sistemov za posamezne skupine ranljivih športnikov.

6. Umeščenost inkluzivnega juda v JZS

Vključevanje ranljivih skupin v vadbo juda je projekt JZS, tesno povezan s strateškimi cilji in usmeritvami organizacije, da vadbo juda razširi med vso populacijo (včasih to poimenujemo s terminom množičnost) ter jo umesti tudi v javni izobraževalni sistem.

Klubske promocije so popolnoma usklajene s promocijo JZS.

Promocija inkluzivnega projekta za notranje in zunanje javnosti na ravni JZS je sestavni del ostalih promocijskih aktivnosti JZS. Dinamiko in vsebino usmerja Odbor skupaj s Komisijo.

Pridobljena finančna sredstva iz naslova izvajanja projekta vključevanja ranljivih skupin v JZS se računovodsko vodijo na ločenih kontih oziroma stroškovnih mestih. Skrbnik teh sredstev je Komisija.

7. Notranji licenčni sistem za inkluzivni judo v JZS

V JZS vidimo vključevalno klubsko kulturo in usposobljene, kompetentne trenerje juda kot osrednji in najpomembnejši člen projekta vključevanja ranljivih skupin.

Prepričani smo, da ustreznega kadra s primerno trenersko kvalifikacijo in kompetencami za vadbo ranljivih ljudi ni možno izobraziti in usposobiti zunaj judo kluba oziroma JZS ali brez vključevanja kluba in zveze.

Na osnovi bogatih izkušenj iz tujine, pa tudi na osnovi dolgoletnih izkušenj izvajanja vključujočega projekta v JZS ter v sodelovanju s Trenersko komisijo JZS opredeljujemo notranji licenčni sistem za inkluzivni judo, ki podrobno obravnava:

- a) proces in standarde za pridobitev naziva **Inkluzivni trener juda v JZS** ter
- b) proces in standarde za pridobitev naziva **Inkluzivni judo klub JZS**.¹

8. Postopek vključevanja ranljivega človeka v judo klub JZS

Predlagamo, da se postopek podrobno opredeli v *Pravilniku o vključevanju ranljivih skupin v vadbo juda*.

9. Napredovanje inkluzivnih judoistov po pasovih

Napredovanje inkluzivnih judoistov po pasovih je opredeljeno v sprejetem [Pravilniku o pasovih inkluzivnega juda](#).

10. Specializirane športne organizacije in sodelovanje z njimi

JZS pri razvoju projekta športne inkluzije tesno sodeluje s specializiranimi športnimi organizacijami kot sta na primer Specialna olimpijada Slovenije in Zveza ŠIS-SPK in z drugimi

¹ Ob programu je potrebno izdelati še: Pravilnik internega licenčnega sistema za inkluzivni judo v JZS ter upoštevati Etični kodeks trenerjev v JZS skupaj s Kodeksom etike in vadbene prakse juda - Vključevanje ranljivih skupin v vadbo juda.

zvezami v Sloveniji in v tujini. Formalna podlaga za taka sodelovanja so možnosti znotraj trenutno veljavne zakonodaje in dodatno podpisani dogovori o sodelovanju, kjer so definirani podrobni obsegi in vsebina sodelovanj.

Načeloma se v JZS nagibamo k temu, da je potrebno vzpostaviti take dogovore, da se slovenske inkluzivne judoiste in inkluzivne klube zaščiti pred nepotrebnim dodatnim označevanjem, zamenjavo njihove inkluzivne športne identitete, dvojnimi članstvom in dvojnimi plačevanjem članarin.

11. Sojenje in tekmovanja

Področje sojenja na tekmovanjih v Sloveniji ali v tujini se urejuje v tesnem sodelovanju s Sodniško komisijo JZS. Enako velja za inkluzivni judo in za specializirane tekmovalne sisteme (tekmovanja organizirana za posamezne ranljive skupine). Področje urejamo s pravilniki kot sta: (1) [Uradna tekmovalna pravila inkluzivnega juda JZS](#) in (2) [Pravilnik kategorij inkluzivnega juda JZS](#).

Ljubljana, 11. marec 2023

Pripravil:

Odbor za vključevanje vseh v judo
Darij Šömen, predsednik

Potrjujeta:

Mojca Antolinc, članica
Viktorija Pečnikar Oblak, članica